

riem duntaxat Pontificum, non autem singulos seorsim sumptos. Verum illæ sententiæ non videntur rectæ; verba enim promissionum Christi, non ad sedem Apostolicam nec ad seriem Pontificum, sed ad B. Petrum ejusque successores immediate diriguntur. Ergo saltem admittendum est ipsosmet Pontifices maximos, Christo ex promissionibus suis eis assistente, a fide nunquam esse defecturos.

3° Ex dictis dogmatica sanctæ Sedis judicia, licet summa cum veneratione ab omnibus sint suscipienda, non tamen sunt de fide catholica, priusquam episcoporum consensu saltem tacito muniantur. Quod sic exprimit *Bossuet*, in epistola ad *D. Durois*, qui tunc erat Romæ:

« Nous avons bien vu que, quoiqu'on enseignât en spéculation, il en faudroit toujours en pratique revenir à ne mettre la dernière et irrévocable décision que dans le consentement de l'Église universelle, à laquelle seule nous attachons notre foi dans le symbole. » *D. de Bausset* addit, *Histoire de Bossuet*: « Et en effet, c'est toujours où en reviennent les Ultramontains eux-mêmes, lorsqu'ils sont forcés dans leurs derniers retranchements. L'Infaillibilité du pape finit par n'être plus que celle de l'Église universelle. »

Ad nihil igitur pro praxi conducit controversia de summi Pontificis infallibilitate: itaque merito ab illa penitus abstinendum esse judicarunt doctissimi theologi, v. g. celeberrimi fratres *Adrianus* et *Petrus de Walembourg*, in Controversiis contra protestantes, et *P. Véron*, in sua Regula fidei maxime laudata.

Si una præ altera nobis eligenda esset sententia, pro infallibilitate procul dubio staremus: ea enim sententia multo melius probata, et consuetæ agendi rationi episcoporum catholicorum etiam Gallicanorum ubi de dogmaticis summi Pontificis decisionibus agitur, velut in infinitis super hæresi Janseniana negotiis, magis congruens videtur. Admissa Romani pontificis infallibilitate, omnes catholici judicio ejus solemni stare tenentur, dum, e contra, infallibilitate rejecta, interminabiles et fere insolubiles nascuntur difficultates.

SECTIO TERTIA. — De potestate summi Pontificis respectiva ad concilium generale.

Petitur an concilium generale sit supra papam, vel papa supra concilium generale.

Quæstio non est nec esse potest de concilio generali una cum summo Pontifice congregato; papa enim non potest esse seipso superior vel inferior.

Certum est 1° summum Pontificem esse superiorem omni concilio particulari, sive provinciali, sive nationali; id omnes catholici fatentur. Etenim summus Pontifex divinam habet auctoritatem in tota Ecclesia; quando ex cathedra Petri loquitur, totam Ecclesiam docet, omnes fideles sunt ipsius oves, eos verbo Dei pascere tenetur; episcopi vero qui concilium provinciale vel nationale constituunt, auctoritatem habent in his ecclesiis respectivis limitatam, totam Ecclesiam non representant, nec pro tota Ecclesia loquuntur. Unde, juxta omnes, illæ promissionibus Christi errare possunt, sicut erravit concilium Carthaginense sub S. Cypriano celebratum, octoginta quinque complectens episcopos, quorum plurimi erant fidei confessores.

Certum est 2° concilium non esse generale nisi a papa fuerit convocatum, aut saltem legitime approbatum, *ut supra diximus*.

Attamen *certum est* 3° tempore schismatis et in casibus extraordinariis concilium generale sufficienter convocari posse absque papa, v. g. si nullus aut tantum dubius existat papa: Ecclesia enim, quæ nunquam perire nec deficere potest, sufficientem semper habere debet potestatem ut in quocumque casu sibi provideat: in tali ergo extremitate concilium generale a cardinalibus, v. g. vel etiam a principe sæculari congregatum, fit legitimum, non quidem ut dogmata fidei infallibiliter definiat, sed ut inter contententes de pontificatu pronuntiet, et certum papam ostendat vel constituat. Sic primum factum est in concilio Pisano, anno 1409, deinde in concilio Constantiensi, anno 1415. Concilium Pisanum deposuit duos

pontifices contententes et dubios, scilicet Gregorium XII et Benedictum XIII, et elegit Alexandrum V, cui post decem menses successit Joannes XXIII. Cum autem Gregorius et Benedictus suæ depositioni acquiescere nollent et numerosæ ecclesiæ illis adhærere non cessarent, Alexander V et Joannes XXIII a tota Ecclesia ut legitimi pontifices nunquam fuerunt admissi. Tres igitur erant simul papæ. Concilium Constantiense eos omnes deposuit, Martinum V elegit, Gregorius et Joannes pontificatui renuntiarunt, Benedictus XIII (Petrus de Luna) ab omnibus fuit derelictus, Martinus solus remansit, et universa Ecclesia eum ut legitimum B. Petri successorem agnovit, sicque tandem finem habuit magnum Occidentis schisma.

Certum est adhuc 4° summum Pontificem concilio generali non esse superiorem, eo sensu quod dogmatica ejus decreta annullare aut mutare possit; decreta enim certo infallibilia nullam subire possunt mutationem: atqui decreta concilii vere generalis, secundum conditiones a nobis superius expositas, certo sunt infallibilia: ergo nec summus Pontifex nec aliud concilium generale aliquid in eis mutare potest. Posset, e contra, leges et disciplinæ statuta per legitimam dispensationem relaxare, *sicut ostendimus.*

Certum est 5° summum Pontificem a dictis legibus aut statutis sine justa causa dispensare non posse, saltem licite; *id supra probavimus.*

Sola ergo quæ superest difficultas in eo sita est, videlicet 1° an concilium generale legitime congregatum, cui summus Pontifex per se aut per legatos præest, possit eundem Pontificem, quamvis non dubium, accusare, judicare, condemnare et deponere, an vero in eo casu Pontifex valeat concilium dissolvere aut in alium locum transferre; 2° an concilium generale legitime congregatum et celebratum, vera gaudeat infallibilitate, independentem a confirmatione summi Pontificis.

Omnes iterum conveniunt 1° concilium legitimam habere potestatem examinandi Pontificem de aperta hæresi aut schismate suspectum, illumque condemmandi et de-

ponendi si convincatur; nam quilibet homo vere hæreticus ipso facto extra Ecclesiam constituitur: ergo illius caput esse non potest, seu accuratius, si papa sit, eo ipso dignitatem suam coram Deo amittit; ideo concilium in eo casu proprie non deponeret, sed papam jam non esse declararet. Sic Ultramontani.

2° Universim admittunt theologi concilium generale omnimoda infallibilitate gaudere, si in decretis suis instructionem a summo Pontifice per litteras aut per legatos datam sequatur, quia tunc adest consensus totius Ecclesiæ.

3° Si, e contra, legati mandata a summo Pontifice accepta transgredierentur, concilium non esse infallibile generatim admittitur, quia vere œcumenicum dici non posset. Sic Nicolaus I annullavit quidquid ex consensu legatorum suorum factum fuerat in concilio Constantino-politano, tempore Photii, contra Ignatium.

Quæstio denique, ad simpliciorum statum suum ultimo reducta, sic videtur esse: 1° utrum concilium generale legitime congregatum habeat auctoritatem in summum Pontificem, non dubium, sed certum, de hæresi aut schismate non convictum, ita ut illum deponere possit, an vero Pontifex habeat auctoritatem in concilio; 2° utrum, ex hypothesi quod concilium legitime congregatum unam sententiam admitteret, et oppositam Pontifex teneret, Pontifici potius quam concilio, vel concilio potius quam Pontifici adhærendum foret.

In omnibus retro sæculis neutra ex his suppositionibus adhuc contigit. Ex divinis promissionibus non solum præsumere, sed sperare licet neutram deinceps adventuram esse; quippe Spiritus sanctus Ecclesiam catholicam semper speciali assistentia regens, non permittet tantis malis eam concuti. Parvi ergo refert ut immoremur in discutienda hac quæstione sat subtili, intricata, apud perosque theologos diffusa et non mediocriter obscura. Generaliter Galli, contra cunctos extraneos, respectivam concilii auctoritatem supra summum Pontificem admittunt et propugnant. Legi possunt auctores supra citati, ubi de infallibilitate.